

УДК: 577.4-32.

## **ЕКОЛОГІЧНА ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ**

*Щербань М. Г., Завгородній І. В. , Сидоренко М. О.,  
Дмуховська Т. М., Сокол К. М.*

*Харківський національний медичний університет*

*E-mail: hygiene\_ecology2@rambler.ru*

IV Невський міжнародний екологічний конгрес, який відбувся в травні 2011 р. під егідою Міжпарламентської Асамблеї СНД при партнерстві ООН, об'явив 2013 рік «Роком екологічної культури і охорони навколишнього середовища в СНД». Було відмічено, що людська цивілізація буде успішно і стало розвиватися в гармонії з природою або, руйнуючи її, вона зруйнує основу життя на Землі.

Метою нашого дослідження було вивчення ефективності виконання окремих регіональних природоохоронних програм Східної України та

«Стратегії сталого розвитку України» (далі Стратегія). Матеріалами досліджень стали названі документи та дані моніторингу якості питного водопостачання, атмосферного повітря, ґрунту, результати власних досліджень з пріоритетного фінансування МОЗ України теми: «Обґрунтування концепції управління небезпечними відходами з оцінкою ризику здоров'я населення в басейні міжрегіонального джерела водопостачання річки С.Донець».

Як відмічається в Стратегії, так і за нашими дослідженнями екологічний стан досліджуваних регіонів характеризується як стабільно напружений.

Особливу тривогу визиває погіршення якості води в джерелах водопостачання, питної води в централізованих водопроводах і децентралізованих джерелах водопостачання. За гігієнічною класифікацією вода в р. С. Донець, з якої забирається до 80 % води для питного водопостачання для декількох регіонів має високий ступінь забруднення і може використовуватися для водопостачання, лише при застосуванні сучасних технологій водопідготовки. Питна вода водопроводної мережі має несприятливі органолептичні властивості, в окремих дослідженнях шкідлива за хімічним складом, фізіологічно неповноцінна за низьким вмістом фтору. Програма «Питна вода» виконується лише частково: значна частина водопроводів не має затверджених проектів зон санітарної охорони, не впроваджуються нові технології водопідготовки, не впроваджуються нові високочутливі методики і засоби контролю якості питної води.

Значну роль в забрудненні джерел водопостачання відіграють каналізаційні споруди та звалища твердих побутових відходів (ТПВ). На каналізаційних спорудах періодично виникають надзвичайні ситуації, в тому числі із-за відключення електропостачання. В регіонах поряд із санкціонованими полігонами функціонують несанкціоновані звалища ТПВ. Різниця між ними майже відсутня: вони не мають санітарно-охоронних зон, систем протифільтраційного захисту і утилізації біогазу, накопичують не тільки ТПВ, а й шкідливі промислові і медичні відходи. Фільтраційні води забруднюють прилеглу територію, а в період опадів і танення снігу змиваються у водойми, ними в багатьох населених пунктах забруднені підземні ґрунтові та артезіанські водоносні горизонти.

Каналізаційні споруди, звалища ТПВ забруднюють атмосферне повітря біогазом, в складі якого міститься переважно газ метан та багато інших хімічних сполук. За нашими розрахунками лише за рахунок використання біогазу очисних споруд м. Харкова та міського полігону ТПВ можна було б щорічно одержувати біля 13 млрд. доларів прибутку і вирішити свої екологічні і економічні проблеми.

Доповіді провідних спеціалістів світу з екології на IV Невському екологічному конгресі мали орієнтир на «зелену економіку», яка зараз

розвивається у двох напрямках: стимулювання існуючого виробництва на ресурсозбереження (зменшення рівня споживання енергії, води, палива та інших ресурсів) і скорочення хімічних викидів у воду, повітря, ґрунт ( шляхом жорсткого нормування викидів «і вимог по екологічній переробці відходів виробництва).

Зменшення рівня споживання енергії – це основа нового технологічного циклу. Сьогодні стало можливо будувати машини, які використовують мінімальну кількість бензину на 100 км; можна будувати будинки у яких термозахист у 10 разів кращий, чим у традиційних. Для освітлення можна використовувати світлодіоди. Ми можемо перейти від портланд – цементу до геополімерного – цементу, використовувати органічні відходи для одержання біогазу.

Таким чином, нова екологічна політика здатна не тільки заважати економіці, але й служити джерелом сталого розвитку.